

Kommissorium for arbejdsgruppen vedrørende mental sundhed og sundhedsfremme til udarbejdelse af 10-års planen for mental sundhed og psykiatri

Baggrund

Det seneste årti har der været en stigning i antallet af mennesker, der udredes og behandles for en psykisk lidelse og som modtager støtte og tilbud i kommunalt og regionalt regi. Psykisk lidelse tegner sig for 25 pct. af den samlede sygdomsbyrde målt ved funktionsbegrænsning, hvilket er større end andre store sygdomsområder som fx kræft og hjertesygdomme, der hver tegner sig for 15-17 pct. af den totale sygdomsbyrde.

Sygdomsbyrden for psykiske lidelser hos danske børn i alderen 5-14 år tegner sig for over 20 pct. af den samlede sygdomsbyrde, og er således den hyppigste gruppe af sygdomme blandt børn og unge i dag. Der ses i forlængelse af dette en stigende efterspørgsel på hjælp til børn og unge med mentale helbredsproblemer og psykiske lidelser. Ligeledes har der i denne periode været stigning i antallet af børn og unge med mentale helbredsproblemer, og en øget opmærksomhed på betydningen af mistrivsel i børne- og ungdomsårene, hvor vi også ved, at de fleste psykiske lidelser debuterer. Samlet set er antallet af borgere, der modtager kommunale psykosociale indsatser¹, steget med 17 pct. fra 2014 til 2017.

Der har løbende været både politisk og fagligt fokus på området, men trods en række initiativer er der fortsat betydelige udfordringer.

Derfor har regeringen igangsat arbejdet med udarbejdelse af en 10-års plan for mennesker med mistrivsel og/eller psykiske lidelser. 10-års planen skal sikre en samlet langsigtet retning for udviklingen af indsatsen, således at færre vil opleve alvorlige konsekvenser af mistrivsel og psykisk lidelse.

Det fremgår desuden af Aftale om finansloven for 2020, at 10-års planen skal have særligt fokus på forebyggelse og bedre sammenhæng i indsatsen mellem almen praksis, regionalpsykiatri og psykosociale indsatser, samt indsatsen for børn og unge samt dobbeltbelastede.

¹ Psykosociale kommunale indsatser indbefatter blandt andet botilbud og bostøtte, aktivitets og samværstilbud/netværksaktiviteter, akuttilbud, herunder akuttelefon, støtte og kontaktpersonsordninger, arbejdsmarkedsrettede tiltag, tidlig rehabiliterende indsatser, indsatser til pårørende og frivillige indsatser.

Formål

På baggrund af ovenstående skal Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Socialstyrelsen i 2020 og primo 2021 udarbejde *Status og udfordringsbillede på tværs af social- og sundhedsområdet*, hvor de væsentligste udfordringer i indsatserne til mennesker med mistriivsel og/eller psykiske lidelser identificeres.

Formålet med udarbejdelsen af et samlet status- og udfordringsbillede er:

- at gennemføre en kort analyse af tidligere nationale handlingsplaner og hidtidige store indsatser på området
- at beskrive udviklingen i forekomst af mistriivsel og psykiske lidelser
- at beskrive status på indsatser og aktiviteter i regioner, praksissektor og kommuner samt kvaliteten heraf
- at afdække, hvor udfordringerne er størst samt i hvilken rækkefølge udfordringer bør løses

I forbindelse med arbejdet nedsætter Sundhedsstyrelsen fire arbejdsgrupper², der skal kvalificere *Status og udfordringsbillede på tværs af social- og sundhedsområdet* og rådgive inden for følgende områder:

- Indsatsen i det primære sundhedsvæsen herunder den psykosociale indsats i kommunerne
- Indsatsen i den regionale voksenpsykiatri
- Indsatsen i forhold til børn og unge
- Indsatsen i forhold til mental sundhed og sundhedsfremme

Der nedsættes ligeledes en følgegruppe med relevante parter, der skal følge arbejdet undervejs i processen. Følgegruppen skal understøtte sammenhæng på tværs af de fire arbejdsgrupper og yde rådgivning i arbejdet med *Status og udfordringsbillede på tværs af social- og sundhedsområdet*. Følgegruppen skal bistå med at drøfte og prioritere i de bidrag, som de fire arbejdsgrupper kvalificerer, således at der sikres en bred inddragelse på flere niveauer.

Arbejdsgruppens opgaver

Arbejdsgruppen skal bidrage til at belyse indsatser af strukturel karakter, der fremmer mental sundhed bredt i befolkningen samt forebyggelsestiltag rettet mod udsatte grupper på gruppeniveau. Arbejdsgruppen skal således se på hele befolkningen, hvilket betyder:

- den danske befolkning bredt (børn, unge, voksne og ældre uden symptomer på mistriivsel eller psykiske lidelser)
- børn, unge, voksne og ældre med tidlige tegn på mistriivsel, der ikke påvirker funktionsniveauet i en grad, der kræver et målrettet forløb
- børn, unge, voksne og ældre som modtager behandling eller indsatser i den regionale psykiatri, det primære sundhedsvæsen og/eller psykosociale indsatser i kommunen, sideløbende med en mental sundhedsfremmende indsats

Arbejdsgruppen skal foruden den brede sundhedsfremmende indsats også have fokus på forebyggelsestiltag, hvor der endnu ikke er tale om en psykisk lidelse eller svære symptomer. Det

² Beskrivelsen af fokus i arbejdsgrupperne er ikke udtømmende, og Sundhedsstyrelsen vil ligeledes, alt efter behov, indhente yderlige rådgivning eller inddrage øvrig faglig ekspertise.

kan omhandle tiltag til individer med udgangspunkt i de miljøer, de befinder sig i, eller tiltag der styrker omgivelsernes evne til at understøtte den enkeltes mentale sundhed. Det drejer sig eksempelvis om tiltag i sundhedsplejen (0-16 år) og på dagtilbuds- og skoleområdet som en forstærket sundhedspædagogisk indsats. Her vil der være tale om et overlappende fokus med Arbejdsgruppen vedrørende indsatsen til børn og unge, hvis primære fokus er at beskæftige sig med indsatser, der omhandler børn og unge med psykiske lidelser eller tidlige tegn herpå. Endelig skal arbejdsgruppen for mental sundhed og sundhedsfremme også beskæftige sig med mental sundhedsfremme i psykiatrien.

Arbejdsgruppen skal rådgive ved at drøfte og kvalificere materiale vedrørende forebyggelse og mental sundhedsfremme. Særligt skal arbejdsgruppen:

- Bidrage med input til status på udviklingen i forekomsten af mistriksel og/eller mentale helbredsproblemer
- Bidrage med input til status vedrørende brede indsatser der retter sig mod at fremme mental sundhed og (universel) forebyggelse af mistriksel hos børn og unge i kommunerne og almen praksis, samt kvaliteten heraf
- Bidrage med input til status vedrørende brede indsatser der retter sig mod at fremme mental sundhed blandt voksne og ældre samt (universel) forebyggelse af mistriksel hos voksne og ældre i kommunerne samt kvaliteten heraf
- Bidrage med input til status vedrørende (selektiv) forebyggelse og indsatser til børn og unge med mentale helbredsproblemer i kommunerne, herunder understøttende sundhedsindsatser i regi af sundhedsplejen og/eller som led i trivsel- og inklusionsarbejdet på dagtilbuds- og skoleområdet samt kvaliteten heraf
- Bidrage med input til status vedrørende (selektiv) forebyggelsesindsatser til voksne og ældre med mentale helbredsproblemer i kommunerne, herunder også en opmærksomhed på perinatal mental sundhed (mental sundhed under graviditet) samt kvaliteten heraf
- Bidrage med input til status vedrørende tiltag rettet mod at fremme mental sundhed/ universel forebyggelse i psykiatrien, eksempelvis med henblik på øget trivsel, større afsæt i borgerens recovery³, bedre tro på egne evner, styrke fællesskaber og øge handlingskompetencer, samt kvaliteten heraf

Arbejdsgruppen kan bistå Sundhedsstyrelsen med skriftlige bidrag.

Arbejdet forventes afsluttet primo 2021.

Arbejdsgruppens sammensætning

Arbejdsgruppen består af følgende repræsentanter:

- Sundhedsstyrelsen (formandskab og sekretariat)
- Socialstyrelsen: 1 repræsentant

³ Recovery handler om muligheden for at komme sig, hvilket både omfatter at blive rask og fri for sygdom, at overvinde funktionsnedsættelser og at opnå et for den enkelte meningsfuldt og tilfredsstillende liv. Recovery-begrebet er ikke entydigt defineret. I denne strategi anvendes begreberne 'helbredt' og 'at komme sig', som er udtryk for forskellige perspektiver på det, der betegnes 'recovery'.

- Anna Paldam Folker, Forskningschef Statens Institut for Folkesundhed (SDU)
- Vibeke Koushede, Instituttleder Institut for psykologi (KU)
- Karen Wistoft, professor Danmarks institut for Pædagogik og uddannelse (Århus Universitet)
- Sund By Netværket: 1 repræsentant*
- Komiteen for Sundhedsoplysning: 1 repræsentant**
- Susanne Rank Lücke, formand for Fagligt selskab for Sundhedsplejersker
- Anne-Marie Nybo Andersen, professor i socialmedicin (KU)
- Else Kirk, tidligere leder af Center for mental sundhed, Odense, nu rådgiver for mental sundhed
- Jim Toft ekstern lektor (KU) (Syddansk Universitet)
- KL: 1 repræsentant*
- Styrelsen for undervisning og kvalitet: 1 repræsentant

* Sund By Netværket bedes udpege en repræsentant, der kan repræsentere temagruppen for Mental sundhed

** Komiteen for Sundhedsoplysning bedes udpege en repræsentant, der kan repræsentere Enheden for Mestring og empowerment

*** KL bedes udpege 1 repræsentant fra en kommune

Sundhedsstyrelsen kan løbende inddrage øvrig faglig ekspertise efter behov, eksempelvis vil Sundhedsdatastyrelsen blive inddraget efter behov i forhold til data.

Arbejdsgruppens møder

Sundhedsstyrelsen udarbejder oplæg til møderne som arbejdsgruppen drøfter og kvalificerer.

Dagsorden og beslutningsreferat udsendes ca. en uge før og efter mødernes afholdelse.

Der forventes afholdt to møder i arbejdsgruppen i perioden september til oktober 2020.

På førstkommende møde drøftes kommissoriet i arbejdsgruppen.

Tidsplan

1. møde i arbejdsgruppen	torsdag den 3. september 2020 kl. 11-14
2. møde i arbejdsgruppen	torsdag den 08. oktober 2020 kl. 11-14
Høring i arbejdsgrupper og følgegruppe	Uge 4-5 i 2021

